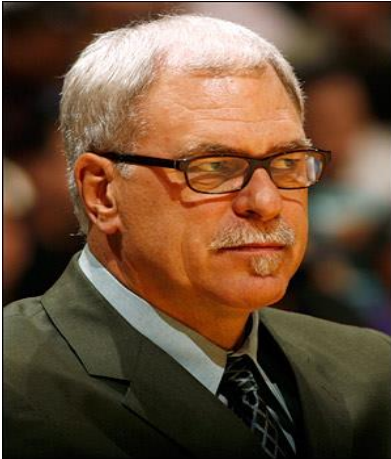

علی حسینی خواه^۱

«دانش‌آموزان امروز را باید بیشتر از نسل‌های پیشین، به مستقل بودن تشویق کرد. باید از آنها خواست کمتر حفظ کنند و در عوض، بیشتر فهم کنند. باید به طور مداوم آنان را به پرسیدن، به جستجو کردن توجیحات و توضیحات منطقی، و به زیر سؤال بردن منابع قدرت ترغیب کرد. باید به طور روزافزون بدانها اجازه و اختیار داد که درباره آنچه درست یا نادرست است یا آنچه مسلم یا نامسلم است، خود بیندیشند و تصمیم بگیرند. خلاصه کلام، برخلاف آنچه در گذشته انجام می‌شده، باید به نوجوانان امروز آموخت، راجع به هر آنچه بدانها گفته می‌شود، به دید انتقادی بنگرند. (جکسن: پیشه‌ی تدریس، ۱۹۸۶: ۱۰۷)»

Philip Wesley Jackson (1928 -)

شرح حال شخصی و علمی

فیلیپ دبلیو. جکسن متولد سال ۱۹۲۸ شهر وینلند^۲، واقع در ایالت نیوجرسی امریکاست. جکسن در سال ۱۹۴۸ ازدواج می‌کند و حاصل آن، سه فرزند است. در سال ۱۹۵۱ مدرک کارشناسی خود را از کالج ایالتی گلَسبرو^۳ دریافت کرده و یکسال بعد، موفق به اخذ مدرک کارشناسی ارشد در رشته تعلیم و تربیت از دانشگاه تمپل^۴ می‌شود. سرانجام، دو سال بعد، مفتخر به دریافت دانشنامه دکتری در رشته روانشناسی رشد از کالج معلمان دانشگاه کلمبیا می‌شود (اِلس و همکاران^۵، ۱۹۹۷: ۱۷۸).

جکسن به محض دریافت درجه دکتری در سال ۱۹۵۵، در دانشگاه شیکاگو در سمت استادیار گروه علوم تربیتی استخدام می‌شود و تا سال ۱۹۹۸، یعنی زمان بازنشسته شدنش با درجه استادی، در همانجا می‌ماند. دوره تصدی‌گری جکسن در دانشگاه شیکاگو، معرف نقش‌های متعدد و متفاوت است. او نه تنها در سمت استاد، بلکه در جایگاه مدیر گروه علوم تربیتی، رئیس دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی علوم تربیتی و سرپرست مرکز بنتون (مرکز آموزش و برنامه‌درسی) خدمت کرده است. جکسن علاوه بر دارا بودن این سمت‌های مدیریتی، از سال ۱۹۶۶ تا ۱۹۷۰، رئیس دانشکده پرستاری دانشگاه شیکاگو بوده است (آیزنر، ۲۰۰۱: ۲۰۰).

در واقع، فیلیپ جکسن نه تنها در قامت پژوهشگری برجسته، بلکه به عنوان رهبر و مدیری توانا نیز در حوزه‌ی تعلیم و تربیت ظاهر شده است. جکسن در فاصله سالهای ۱۹۶۶-۶۸ عضو شورای دفتر تعلیم و تربیت دایره‌المعارف بریتانیکا بوده و در سالهای ۱۹۶۲-۶۳ به عضویت مرکز مطالعات پیشرفته‌ی علوم رفتاری استنفورد کالیفرنیا درآمده است. او در فاصله سالهای ۱۹۹۰-۹۱ رئیس انجمن امریکایی تحقیقات تربیتی، و در سالهای ۱۹۹۶-۹۸ رئیس جامعه‌ی جان دیویی بوده است. و اکنون عضو منتخب و معاون سابق فرهنگستان ملی تعلیم و تربیت است (همان).

hosseinikhah_ali@yahoo.com

2. Vineland

3. Glassboro State College

4. Temple University

5. Frederik Ohles, Shirley M. Ohles, John G. Ramsay

۱. استادیار گروه مطالعات برنامه درسی، دانشگاه خوارزمی

آثار و زمینه‌های مطالعاتی

با توجه به موضوع روانشناسی رساله دکتری، جکسن در آغاز، فعالیت علمی‌اش را در همان زمینه دنبال می‌کند. در سال ۱۹۶۲ و با انتشار نخستین کتابش یعنی «**خلاقیت و هوش**»^۶ به شهرت اولیه می‌رسد. این کتاب که اثر مشترک جیکوب گتسلز^۷ و جکسن است، برآیند تلاش آنها در متمایز ساختن تفکر خلاق از برداشت محدود مفهوم "هوش" است. این اثر در زمان انتشار، مورد توجه جدی قرار می‌گیرد و تبدیل به نیروی پیش‌ران برای پژوهش در زمینه خلاقیت می‌شود. این کتاب، در حال حاضر نیز اثر پراستنادی است و تا سال ۲۰۱۰ تجدید چاپ شده است (گتسلز و جکسن، ۲۰۱۰). علاقه و گرایش جکسن به تدریج به سمت حوزه تعلیم و تربیت، بویژه برنامه-درسی سوق پیدا می‌کند. در واقع، بدنال فهم این مسأله بوده که در کلاس‌های درس چه می‌گذرد. این کنجکاوی جکسن، به انجام پژوهش در مدرسه‌ی وابسته به دانشگاه شیکاگو منجر می‌شود که حاصل آن، نگارش شاهکار او یعنی «**زندگی در کلاس‌های درس**»^۸ به سال ۱۹۶۸ است. بنا بر اسناد و شواهد موجود، جکسن جزو اولین کسانی بوده که به مطالعه‌ی زندگی در کلاس درس پرداخته و از وقایع اتفاق افتاده در چنین محیطی، تصویری روشن و آشکار ساز بدست داده است (حسینی‌خواه و مهرمحمدی، ۱۳۹۱: ۳۶۹). در همان سال، اثر برجسته دیگری از جکسن تحت عنوان «**معلم و ماشین**»^۹ به چاپ می‌رسد. مقصود و بن مایه‌ی اثر را می‌توان از این جمله برداشت کرد:

"عظیم‌ترین چالش فکری عصر ما، این نیست که چگونه ماشین‌ها را طراحی کنیم تا بیش از پیش، شبیه انسان رفتار کنند، بلکه محافظت از انسان‌هاست که با آنها بیش از پیش به مانند ماشین رفتار نشود. (جکسن: معلم و ماشین، ۱۹۶۸: ۶۶)"

جکسن اثر بعدی خود را که به سال ۱۹۸۶ نگاشته، «**پیشه‌ی تدریس**»^{۱۰} نام می‌نهد. او در این اثر، تلاش کرده به جای مشاهده و توصیف، پرسش‌های نظری و فلسفی راجع به حرفه معلمی مطرح کرده و بدان پاسخ دهد. عمده‌ترین آن پرسش‌ها عبارتند از: معلمان درباره تدریس باید چه بدانند؟ تدریس واقعی دارای چه ویژگی‌هاست؟ عمده‌ترین روش‌های تدریس کدام است و ماهیت و کاربرد آنها چیست؟ (جکسن، ۱۹۸۶). چند سال بعد در سال ۱۹۹۲، کتاب «**درس‌های درس داده نشده**»^{۱۱} را منتشر می‌کند (جکسن، ۱۹۹۲). شالوده این اثر به مانند کتاب «زندگی در کلاس‌های درس»، توصیف و تفسیر تجارب شخصی نویسنده از محیط پیچیده و رازآمیز کلاس درس است. با این تفاوت روشی که به جای بهره‌گیری از داده‌های کمی و ترکیب کردن آن با داده‌های کیفی که در کتاب نخست اتفاق افتاده، فقط از توصیفات کیفی استفاده کرده است.

سال ۱۹۹۳، زمان انتشار کتاب «**زندگی اخلاقی در مدارس**»^{۱۲} است. همانند «زندگی در کلاس‌های درس» این اثر نیز حاصل پروژه‌ای با همان عنوان «زندگی اخلاقی در مدارس» بوده است. پروژه دو سال و نیم به طول انجامیده و ۱۸ کلاس درس متفاوت به لحاظ پایه تحصیلی و موضوعات درسی، مورد مشاهده قرار گرفته که هدف آن، واکاوی آموزش اخلاقی در مدارس بوده است. منظور از آموزش اخلاقی در اینجا، آموزش و انتقال اصول اخلاقی و آموزه‌های دینی به دانش‌آموزان به‌طور مستقیم و آشکار نیست؛ بلکه، بکارگیری نمادها و نشانه‌ها، تصاویر و پوسترها، و تابلوهای اطلاع‌رسانی به منظور ایجاد و ترویج اجتماعات اخلاقی در مدارس است. به نقل از جکسن در همین اثر:

"لحظه لحظه‌ی زندگی در مدرسه، حائز اهمیت و معنای اخلاقی‌ست: از اندرونی اتاق مدیر گرفته تا کافه تریای حیاط مدرسه؛ از سیاست کلان مدرسه گرفته تا اصول انضباطی مربوط به جزئیات گفتار و کردار دانش‌آموزان. (جکسن، ۱۹۹۳: مقدمه)"

6. Creativity and Intelligence
7. Jacob W. Getzels
8. Life in Classrooms
9. The Teacher and the Machine
10. The Practice of Teaching
11. Untaught Lessons
12. The Moral Life of Schools

عنوان کتاب بعدی، «جان دیویی و درس‌هایی از حوزه هنر»^{۱۳} است. جکسن در این اثر به دنبال یافتن پاسخ این پرسش است که هنر درباره زندگی کردن، چه چیزهایی را به انسان بیاموزد (جکسن، ۱۹۹۸). او در میان نوشته‌های جان دیویی بویژه «هنر به مثابه تجربه»^{۱۴} بدنبال پاسخ می‌گردد. او همچنین، به تفسیر و تکمیل مباحث مطرح شده توسط دیویی در رابطه با اهمیت و آموزش هنرها، پرداخته است. جکسن در سال ۲۰۰۲، کتاب دیگری با محوریت جان دیویی و تحت عنوان «جان دیویی و رسالت فیلسوف»^{۱۵} به رشته تحریر درمی‌آورد. جکسن در این اثر، خواننده را به سفر جذاب دنیای اندیشه‌های دیویی می‌برد. مبنای جکسن در این نوشته، کتاب «تجربه و طبیعت»^{۱۶} دیویی است. تأکید اثر بر روش فلسفی پژوهش^{۱۷} و وظایف فیلسوف در قبال پژوهش و پرسشگری است (جکسن، ۲۰۰۲). آخرین اثر جکسن تا به امروز، کتاب جدید «چیستی تعلیم و تربیت»^{۱۸} است. این اثر مبتنی بر الهامات و اندیشه‌های عمیق دیویی و ایده‌ها و آرمان‌های اجتماعی تنی چند از فیلسوفان سرشناس یعنی هگل، کانت و پائول تیلیچ^{۱۹} در رابطه با اهداف تعلیم و تربیت است (جکسن، ۲۰۱۱). همانند دو اثر قبلی، خمیر مایه این اثر نیز گفته‌های ایراد شده جان دیویی در قالب سخنرانی در رابطه با ماهیت و چیستی تعلیم و تربیت است. جکسن ذهنی همواره پرسشگر دارد و در اینجا نیز در پی یافتن راهکاری برای این مسأله است که جامعه چگونه می‌تواند انواع متفاوت دانش و حقیقت اطلاعاتی، مفهومی، تأملی، اخلاقی و شخصی^{۲۰} را به شیوه‌ای موفقیت‌آمیز به نسل‌های آتی منتقل کند. کتاب فوق، جایزه سالانه انجمن ناشران امریکا^{۲۱} را در سال ۲۰۱۲ برای بهترین اثر علمی در حوزه تعلیم و تربیت دریافت کرده است (انجمن ناشران امریکا، ۲۰۱۳).

جکسن در کنار نگارش کتاب، مقاله‌های متعدد در حول و حوش عناوین و موضوعات کتاب‌هایش تألیف کرده است؛ مقاله در رابطه با دانش‌آموز موفق (جکسن، ۱۹۶۵)^{۲۲}، حرفه معلمی (جکسن، ۱۹۸۷)^{۲۳}، نقش هنرها در تعلیم و تربیت (جکسن، ۱۹۹۴)^{۲۴}، تعریف جان دیویی از هنر (جکسن، ۲۰۰۱)^{۲۵}، ماهیت فلسفی اندیشه و تفکر (جکسن، ۲۰۱۱)^{۲۶}، تفسیر کتاب جان دیویی «چگونه ما می‌اندیشیم»^{۲۷} (جکسن، ۲۰۱۲)^{۲۸}. به طور خلاصه، می‌توان نتیجه گرفت که در طول نیم قرن زندگی علمی، آثار و اندیشه‌های جکسن از دغدغه‌های روانشناسی رشد به سمت مباحث فلسفی تعلیم و تربیت و مسائل عمیق و مغفول برنامه‌درسی سوق یافته است.

تأثیرپذیری و تأثیرگذاری

از بعد تأثیرپذیری، جکسن در آغاز راه، تحت تأثیر شخصیت‌های پیرامونش بوده است. نخستین فرد، پرفسور اروینگ لورج^{۲۹} است؛ لورج متخصص آمار و اندازه‌گیری در حوزه روانشناسی بوده و جکسون رساله دکتری را تحت راهنمایی ایشان به انجام رسانده است. به بیان دیگر، لورج روانسنج بوده و به همراه رابرت ثرندایک، آزمون هوش طراحی می‌کرده است (لورج، ۱۹۵۴). لورج، نخستین مشوق و مشاور جکسن بوده و به همین دلیل، جکسن دارای گرایش تجربی و قابلیت‌های کمی می‌شود. با این وجود، حفظ نگرش کمی و بهره‌گرفتن از قابلیت‌های آماری در جکسن، دوام چندانی نمی‌آورد. چراکه، جکسن بلافاصله با روان‌شناس دیگری به نام جیکوب گتسلز^{۳۰}

13. John Dewey and the Lessons of Art

14. Art as Experience (1934).

15. John Dewey and the Philosopher's Task

16. Experience and Nature (1925).

17. Philosophic Method of Inquiry

18. What is Education?

19. Paul Johannes Tillich (1886-1965): عالم‌الاهیات و فیلسوف وجودگرای آلمانی-امریکایی

20. Factual, Conceptual, Speculative, Moral, and Personal Truth.

21. Association of American Publishers: Prose Book Award

22. The Successful Student, Teachers College Record Volume 66 Number 7, 1965, p. 635-644

23. Facing Our Ignorance, Teachers College Record Volume 88 Number 3, 1987, p. 384-389

24. Thinking about the Arts in Education, Teachers College Record Volume 95 Number 4, 1994, p. 542-554

25. John Dewey's 1906 Definition of Art, Teachers College Record Volume 104 Number 2, 2001, p. 167-177

26. Speaking of Thinking, Teachers College Record, Date Published: February 01, 2011

27. How We Think (1910).

28. How We Think We Think, Teachers College Record Volume 114 Number 2, 2012, p. 1-17

29. Irving Lorge (1905-1961)

30. Jacob Getzels (1921-2001)

آشنا می‌شود که دیدگاه او متفاوت از دیدگاه لورج است؛ گتسلز نگاه کیفی به «یادگیری» و تصویری وسیع از «شناخت» داشته است. گتسلز در راهنمایی و هدایت این استادیار جوان نقش مهمی ایفا کرده و نخستین کتاب جکسن، تحت نظر و با همکاری او به نگارش درآمده است (گتسلز، ۱۹۶۲).

همراه با گسترش دانش و چشم‌انداز پیش روی جکسن، علاقه و توجه او به افکار و اندیشه‌های ویلیام جیمز^{۳۱} و جان دیویی^{۳۲} شکل می‌گیرد. جکسن به این شکل از علاقه، به صورت استناد فراوان به نوشته‌های جیمز و دیویی و توضیح و تعبیر آن، جامه عمل پوشانده است. از باب مثال، در کتاب «پیشه‌ی تدریس» فصلی تحت عنوان «درس‌هایی از ویلیام جیمز» را گنجانده و در آنجا به توصیف و تفسیر سخنرانی‌های جیمز که معلمان را خطاب قرار داده پرداخته است (جکسن، ۱۹۸۶). شایان توجه است، مطالعات جکسن بیشتر بر آثار و اندیشه‌های دیویی متمرکز است. او در یکی از آثارش، آشکارا گفته است: جان دیویی یکی از سرآمدترین فیلسوفان و مربیان تربیتی قرن بیستم است که الهام‌بخش من بوده است (جکسن، ۱۹۹۸: مقدمه). شیفته و مجذوب جان دیویی بودن نیازی به اثبات ندارد، چراکه نام و یاد دیویی همراه همیشگی جکسن بوده و در عنوان اغلب آثارش به چشم می‌خورد. با ذکر این نکته که جکسن در آثار خود، مرید چشم بسته جیمز یا دیویی نبوده، بلکه به ابراز تلفیقی، تکمیلی، انتقادی و بدیع نظرات خود نیز پرداخته و از این طریق، بعد مستقل هویت خویش را به اثبات رسانده است. برای مثال، جکسن در جدیدترین مقاله خود تحت عنوان «راجع به اثر - ما چگونه می‌اندیشیم - ما چگونه می‌اندیشیم»^{۳۳} که راجع به واکاوی ماهیت اندیشه و تفکر از نگاه دو فیلسوف تربیتی است، آراء و اندیشه‌های دیویی و جیمز را به طور انتقادی تحلیل کرده است. در پایان نتیجه می‌گیرد، دیویی و جیمز ماهیت تفکر را به طرز محدود و تقلیل‌گرایانه مورد بررسی قرار دادند. از این رو، یادآور می‌شود که به منظور برآورده ساختن نیازهای تربیتی موجود، تعریف گسترده‌تری از تفکر مورد نیاز است و به ارائه آن می‌پردازد (جکسن، ۲۰۱۲).

از جنبه تأثیرگذاری، بیشتر نگاه‌ها متوجه اثر تحول‌آفرین جکسن یعنی «زندگی در کلاس‌های درس» است. به روایت از آیزنر: "آنچه راجع به این کتاب حائز اهمیت است، جنبشی است که این اثر به همراه کتاب لوئیس سمیت^{۳۴} و ویلیام جفری^{۳۵} یعنی «پیچیدگی‌های یک کلاس درس شهری»^{۳۶} منجر به پیدایش آن شده و هنوز متوقف نشده است. جنبشی که راجع به آن صحبت می‌کنم، علاقه و گرایش فوق‌العاده‌ی محققان تربیتی امریکا به مطالعه و فهم پیچیدگی‌های پویای مدارس، کلاس‌های درس، و فرایند یاددهی و یادگیری است. در اجتماع تحقیقات تربیتی امریکا، نوعی انقلاب کیفی به وقوع پیوسته تا روایت‌های بی‌پرده و بخردانه‌ای از مسائل زندگی در مدرسه ارائه دهد که اینگونه آشکارسازی و افشاگری، از طریق اعداد ممکن و میسر نخواهد بود. رویکردی که جکسن به مطالعات تربیتی در پیش گرفته، هنوز ادامه دارد و فروکش نکرده است." (حسینی‌خواه و مهرمحمدی، ۱۳۹۱: ۳۷۱-۳۷۰). به بیان ساده‌تر، جکسن خالق برنامه‌درسی پنهان و چگونگی سبک مطالعه آن است. فردریک اُلس و همکاران (۱۹۹۷) معتقدند که جکسن با انتشار کتاب زندگی در کلاس‌های درس، تشویق‌گر پژوهش و مطالعه در زمینه برنامه‌درسی پنهان بوده است.

همچنین، جکسن تأثیر زیادی بر رشد و ارتقای جایگاه مطالعات جامعه‌شناسانه (با محوریت قومی معلمان و دانش‌آموزان) در حوزه تعلیم و تربیت داشته است. جامعه‌شناسان بر این باورند که جکسن با نگارش کتاب «زندگی در کلاس‌های درس»، در قامت جامعه‌شناس تعلیم و تربیت ظاهر شده و به همراه پیتر وود^{۳۷} صاحب اثر «جامعه‌شناسی مدرسه» جزو نخستین کسانی بوده که رویکرد

31. William James (1842-1910)

32. John Dewey (1859-1852)

33. How We Think We Think

34. Louis Smith

35. William Geoffrey

36. The Complexities of an Urban Classroom

37. Peter Wood (1983). Sociology and the School.

پژوهش قوم نگارانه را از حوزه جامعه شناسی وارد ساحت تعلیم و تربیت کرده است (تورس و انتیکینی^{۳۸}، ۲۰۰۳: ۱۵۱). البته می توان کسانی چون چارلز سیلبرمن با کتاب «بحران در کلاس درس»^{۳۹} و دن لورتی خالق «معلم مدرسه»^{۴۰} را به این جریان اضافه کرد.

افکار و اندیشه‌ها

می توان برجسته ترین افکار و اندیشه های جکسن را در قالب سه مفهوم اساسی بررسی کرد: برنامه درسی پنهان، روش شناسی، پیشه ی تدریس.

- **برنامه درسی پنهان:** این اصطلاح توسط جکسن خلق شده و آن را نخستین بار در کتاب «زندگی در کلاس های درس» بکار برده است. به عقیده او، هسته برنامه درسی پنهان را سه عنصر تشکیل می دهد: ازدحام، تحسین و تمجید، اقتدار.^{۴۱} مجموع این عوامل سه گانه، رنگ و بوی خاص به زندگی در مدرسه می بخشد و سبب ایجاد هنجارهای رفتاری متعدد می شود. هنجار بدین معنی که لازم است همه ی دانش آموزان و حتی معلمان برای مواجهه با آن عوامل، مهارت های لازم و کافی را کسب کنند تا بتوانند راه موفقیت در مدرسه را بیابند. انتظارات بوجود آمده توسط برنامه درسی پنهان، می تواند کاملاً متفاوت و حتی متعارض با اهداف برنامه درسی رسمی باشد. با این وجود، این دو برنامه می توانند دارای پیوندهای مستحکم با یکدیگر باشند. برای مثال، نظام پاداش و تنبیه ارتباط مستقیم با موفقیت دانش آموز در هر دو برنامه دارد. با این اوصاف، جکسن نتیجه می گیرد که ارتباط برنامه درسی پنهان با مشکلات و شکست ها، بیشتر از ارتباط آن با موفقیت دانش آموزان است (جکسون، ۱۹۶۸: ۳۴، ۳۳، ۱۰). کالین مارش^{۴۲} (۱۹۹۷: ۳۳) و کتلین لینچ^{۴۳} (۱۹۸۹)، جکسن را خالق اصطلاح «برنامه درسی پنهان» نامیدند و به دنبال آن، دو اثر دیگر را نیز تأثیرگذار معرفی کردند.^{۴۴} لیکن، آیزنر استفاده ضمنی از این مفهوم را به ویلر وال^{۴۵} خالق اثر «جامعه شناسی تدریس»^{۴۶} در اوایل دهه ۱۹۳۰ نسبت می دهد (آیزنر، ۲۰۰۲: ۱۹۸، ۹۳).

- **روش شناسی:** در حوزه جامعه شناسی تعلیم و تربیت، این باور وجود دارد که جکسن جزو نخستین کسانی بوده، روش پژوهش قوم-نگارانه را با رویکردی متفاوت و غیرمترعارف وارد میدان برنامه درسی کرده است. غیرمترعارف از آن جهت که به جای اجتماعات معمول، زندگی جمعی در مدارس را مبنای مطالعه قرار داده است. به بیان دیگر، معنای متداول و محدود مفهوم «قومیت و منطقه جغرافیایی» را دگرگون کرده و آن را به معلم و شاگرد و ساحت مدرسه و کلاس درس تعمیم داده است (تورس و انتیکینی، ۲۰۰۳: ۱۵۱). آیزنر وجه دیگری از این موضوع را روشن ساخته است: روش جکسن در ثبت و نگارش مشاهدات، روش کیفی است و به کار داستان نویسان و بویژه جستارپردازان نزدیک و شبیه است. علاقه او به جستار^{۴۷} به عنوان شکلی از بیان، به خوبی با علاقه او به استفاده ادبی از زبان، همخوانی دارد. به باور آیزنر، جکسن به طور روزافزون به جناح روش شناسی گرایش پیدا کرده و با این کار، گزارش هایی از عمل تدریس و نظام آموزش مدرسه ای در اختیار جامعه تعلیم و تربیت گذاشته است که جزو حساس ترین و عمیق ترین آثار موجود است (آیزنر، ۲۰۰۱: ۲۰۲).

- **پیشه ی تدریس:** نگاه جکسن به معلم و دانش آموز، نگاهی از نزدیک و مبتنی بر مشاهدات و احساسات دقیق و عمیق است. رویکرد انسان گرایانه ی جکسن متمرکز بر این اصل است: در عصر مدرنیته باید از معلم و دانش آموز در مقابل رویکرد مکانیکی محافظت کرد تا با آنان به مانند ماشین رفتار نشود (جکسن، ۱۹۶۸: ۶۷-۶۶). او برای فهم درست و عمیق پیشه ی تدریس، متوسل به رهنمون روشی جان

38. Carlos Torres & Ari Antikainen

39. Charles E. Silberman (1970). *Crisis in the Classroom*.

40. Dan C. Lortie (1975). *School Teacher*.

41. Crowd, Praise, Power. عامل نخست (ازدحام): اشاره به پرجمعیت بودن مدارس و کلاس های درس دارد و اگر دانش آموز قابلیت های لازم برای مواجهه با 41. Crowd, Praise, Power. پیامدهای شلوغی را دارا نباشد (مانند نوبت گرفتن)، دچار مشکلات فراوان می شود. عامل دوم (تمجید و ستایش): معرف نظام پاداش و تنبیه و ارتباط مستقیم آن با موفقیت یا عدم موفقیت دانش آموز در مدرسه است. عامل سوم (اقتدار): بیانگر این واقعیت است که دانش آموز، گروگان و اسیر قدرت های حاکم در مدرسه بویژه معلم است.

42. Colin J. Marsh

43. Cathleen Lynch

44. Robert Dreeben (1969). *On What is Learned in School/ Philip Cusick (1973). Inside High School*.

45. Willard Walter Waller (1899-1945): جامعه شناس امریکایی

46. *Sociology of Teaching (1932)*

47. *Essay*

دیویی می‌شود؛ باید قابلیت و هنر معلمان خوب را در کلاس درس و در حین تدریس مشاهده کرد (جکسن، ۱۹۹۸: فصل ۴). تدریس واقعی از منظر او، عملی با اهداف غیررئیس‌ست که ماهیت انعطاف‌پذیر دارد و مبتنی بر روش تدریس تحولی است. جکسن، روش تحولی^{۴۸} را در مقابل روش تقلیدی^{۴۹} مطرح می‌سازد؛ روش تقلیدی اشاره به انتقال صرف اطلاعات دارد و معلم در کانون توجه است، اما در روش تحولی، فهم و برداشت یادگیرنده از دانش و اطلاعات منتقل شده توسط معلم، حائز اهمیت است (جکسن، ۱۹۸۶). سرانجام، جکسن با پیروی از رهنمودهای ویلیام جیمز، یادآور می‌شود که برای اصلاح و هدایت معلمان باید با بیان مثبت، ملایم و شوخ‌طبعانه به انتقاد و قانع کردن آنان پرداخت.

فهرست منابع

- حسینی‌خواه، علی؛ مهرمحمدی، محمود (۱۳۹۱). فصل سی‌وششم: فیلیپ وسلی جکسن. در "پنجاه اندیشمند نوین علوم تربیتی" (جمعی از مترجمان). تهران: انتشارت سمت.
- Eisner, Elliot (2002). *Educational Imagination: on the Design and Evaluation of School Programs*, New York: Macmillan.
- Eisner, Elliot (2001). *Philip Wesley Jackson*. In: Palmer, Joy et al. (eds.) *Fifty Modern Thinkers on Education: From Piaget to the Present*. London and New York: Routledge. Pp. 199-203.
- Getzels, Jacob; Jackson, Philip (1962). *Creativity and Intelligence*, London: John Wiley & Sons Inc.
- Ohles, Frederik et al. (1997). *Biographical Dictionary of Modern American Educators*, Connecticut: Greenwood Press.
- Marsh, Colin (1997). *Perspectives: Key Concepts for Understanding Curriculum*, Washington: The Falmer Press.
- Lorge, Irving (1954). *The Lorge-Thorndike Intelligence Tests*, Houghton, Mifflin.
- Lynch, Cathleen (1989). *The Hidden Curriculum: Reproduction in Education, a Reappraisal*, Washington: The Falmer Press.
- Torres, Carlos; Antikainen, Ari (2003). *The International Handbook on the Sociology of Education*, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Jackson, Philip W. (1968). *Life in Classrooms*, New York: Holt, Rinehart and Winston.
- J., P. (1968). *The Teacher and the Machine*, Pittsburg, PA: University of Pittsburg.
- J., P. (1986). *The Practice of Teaching*, New York: Teachers College Press.
- J., P. (1992). *Untaught Lessons*, New York: Teachers College Press.
- J., P. (1993). *The Moral Life of Schools*, New Jersey: Jossey-Bass.
- J., P. (1998). *John Dewey and the Lessons of art*, New Haven: Yale University Press.
- J., P. (2002). *John Dewey and the Philosophers' Task*, New York: Teachers College Press.
- J., P. (2011). *What is Education?* Chicago: Chicago University Press.
- خواندنی‌های بیشتر
- Hansen, David et al. (2007). *A Life in Classrooms: Philip W. Jackson and the Practice of Education*, New York: Teachers College Press.
- Ben-Peretz, Miriam; Schonmann, Shifra (2000). *Behind Closed Doors: Teachers and the Role of the Teachers' Lounge*, New York: State University of New York Press.
- Cuban, Larry (1984). *How Teachers Taught*, New York: Teachers College Press.
- Giroux, Henry; Purpel, David (1983). *The Hidden Curriculum and Moral Education*, McCutchan Pub, Corp.